

چه کسی گنبدمشهدالرضا رابه توپ بست؟

۵ شهریور ۱۳۹۴ ساعت ۱۷:۵۷

تقریباً دو ساعت به غروب بود که صدای توپ‌های روسی بلند شد و از چند ناحیه به سوی حرم تیراندازی کردند و با اتومبیل‌های مسلسل‌دار به جانب صحن مقدس آمدند و مدت چهار شبانه‌روز حرم و رواق‌ها در تصرف روس‌ها بود

در اوایل محرم سال ۱۳۳۰ بود که قشون روس با توپ در حالی که شیپور می‌زدند، وارد مشهد مقدس شدند. تا چند روز به همین نحو جمعیت زیادی با افسرها و صاحب منصب‌ها وارد مشهد شده و در ارک منزل کردند و رکن الدوله رسماً از آنان پذیرایی نمود. کنسول روس فهمید رؤسا و اشراف با او ضدیت ندارند، یوسف‌خان هراتی را وا داشت تا در نزدیکی قبرستان میرهوا مجلسی ترتیب دهد و اظهار کند ما مشروطه نمی‌خواهیم و احمد شاه را به سلطنت نمی‌شناسیم بلکه سلطان ایرانی‌ها محمد علی شاه است.

وی جمعی از مردم ساده و بی‌اطلاع را دور خود جمع کرد، تا این که چند روز بعد سیدمحمد یزدی - که معروف به طالب الحق بود - و نائب علی اکبر نیز مجلسی در نوقان به همین منظور ترتیب دادند. طالب الحق در موقع سخنرانی گفت: دموکراتی‌ها بهایی هستند. ما نظمیه و عدلیه و مالیه و سایر ادارات را لازم نداریم. تمام اهل این ادارات بایی و کافرند! کم کم مجلس ایشان تقویت شد و طالب الحق و نائب علی اکبر با تابعان خود وارد مسجد گوهرشاد شدند، یوسف‌خان هم با تابعان خود داخل صحن جدید شد و آنجا را منزلگاه خویش قرار دادند. طالب الحق روزها منبر می‌رفت و می‌گفت: مردم نترسید. ما محمدعلی شاه را می‌خواهیم تا با او دست بیعت بدهیم و فریاد می‌زد: مردم! هوشیار باشید که بایی‌ها (بهایی‌ها) دین و مذهب شما را بردند.

کم کم عده آنان زیاد شد. یوسف خان در صحن جدید در حجره بالاسر منزل کرده بود و طالب الحق در حجره بالای کفشداری مسجد جا گزیده بود. تفنگ‌دارها هم در میان مسجد و صحن و بازار پراکنده بودند. در اوایل ماه ربیع الاول بود که الواط و اوباش در اطراف یوسف خان جمع شدند و او را به نام سردار صدا می‌زدند. یوسف خان مقصران را شلاق می‌زد و نوید می‌داد محمدعلی شاه عنقریب به زیارت مشرف خواهد شد و می‌گفت: سالار الدوله باقشون فراوان وارد قوچان شده است. هیچ کس از اداری‌ها و سربازان نمی‌توانست و جرأت نمی‌کرد در میان حرم و صحن و مسجد بیاید، چون اگر می‌آمد، او را نزد یوسف خان می‌بردند و زیر شلاق و ضرب و شتم قرار می‌گرفت.

کار به جایی رسید که تجار و کسبه دکان‌ها را بسته و دست از کار کشیدند. شبی نبود که دکان یا منزلی را خراب نکنند و اموالش را به غارت نبرند.

یوسف خان با محمد قوش آبادی نیشابوری که از اشرار معروف بود و اسماعیل ترشیزی و گروهی از سربازهای گارد نظامی و جمعی از افغانی‌ها و عده‌ای از اشرار شهر که تقریباً تعداد آنان به پانصد نفر می‌رسید، گلدسته‌ها و بالای درهای صحن قدیم و جدید را سنگر قرار داده بودند. عصرها جمعیت در میان صحن جدید اجتماع می‌کردند و یوسف خان سخنرانی مفصلی می‌کرد و نوشته‌های جعلی از زبان محمدعلی شاه برای مردم می‌خواند و ایشان را به دریافت خلعت و منصب بشارت می‌داد.

از اوایل ربیع الثانی، مفسده و درگیری شدید شد. همه شب تا به صبح صدای گلوله از جاهای مختلف شهر مشهد بلند بود. در اوایل ماه مزبور بود که گروهی از افراد روسی در چند مرکز از اطراف بست در بالای بام‌ها به بهانه حفظ رعایای خود سنگر گرفته بودند تا این که صبح روز شنبه که دهم عید نوروز سنه ۱۳۳۰ قمری بود و با روز دهم ربیع الثانی مصادف شده بود، صاحب یکی از مغازه‌های بزرگ نزدیک حرم آمد و گفت: هر خاکی دارید بر سر بریزید، چون امروز گنبد مطهر حضرت رضا را هدف توپ قرار می‌دهند.

تقریباً دو ساعت به غروب بود که صدای توپ‌های روسی بلند شد و از چند ناحیه به سوی حرم تیراندازی کردند و با اتومبیل‌های مسلسل دار به جانب صحن مقدس آمدند، تا اول غروب وارد صحن شدند. زوار و متحصنان وارد حرم مطهر شدند و درهای حرم را بستند. یک دسته از روس‌ها با توپ‌های مسلسل به پشت بام حرم رفتند و از پنجره‌های پشت بام ضریح مقدس امام رضا(ع) را گلوله باران کردند و گروهی از روس‌ها با اسلحه وارد دارالسیاده شدند و از شبکه‌های پنجره نقره، حرم مطهر و ضریح را هدف قرار دادند.

تقریباً تعداد هفتاد نفر از جمعیت که میان حرم و رواق‌ها و اطراف حرم بودند، کشته شدند و مدت چهار شبانه‌روز حرم و رواق‌ها در تصرف روس‌ها بود.
منبع: فارس

آدرس مطلب :

<https://www.cafetari.kh.com/news/31376/کسیه/31376-بست-توپ-را-بهد-گنبد-مشهد-الرضا-کسیه/31376>